

SAVJET ZA OPŠTE OBRAZOVANJE

Podgorica, 04. 03. 2013. godine

Poštovane/i,

Zabrinuti za zdravlje najmladji i budućnost narednih generacija, upućujemo Vam Apel da u redovan sistem osnovnoškolskog obrazovanja kao obavezan uvedete predmet Zdravi stilovi života, i to na ranijem uzrastu nego što je to sada slučaj. Predlažemo da se ovaj predmet počne pohađati već od šestog razreda, zaključno sa devetim.

Razlozi za preduzimanje ove mjere su više nego očigledni. Problem narkomanije, drugih bolesti zavisnosti, kao i ostalih devijantnih ponašanja je poprimio zabrinjavajući trend, pogotovo u poslednjih nekoliko godina. Naime, sve je veći broj djece i mladih koji pokazuju razne oblike devijantnih ponašanja, što pokazuju i novija istraživanja i podaci institucija i organizacija u Crnoj Gori. Prije svega, ovdje mislimo na podatak Uprave policije, od aprila 2011. godine koji upozoravaju da je za dva mjeseca 68 osnovaca i srednjoškolaca privedeno zbog krivičnih djela u vezi droga, dok su njih 6 bili dileri. U prilog ovog apela su i podaci interne evaluacije stručnog tima NVO 4 Life, koji ukazuju na korištenje heroina među djecom već u osmom razredu osnovne škole, kao i rezultati istraživanja Centra za praćenje droga i zavisnosti o drogama (EMCDDA) sprovedenog među djecom i mladima 2011. godine, koji nas upozoravaju na stalni porast upotrebe psihoaktivnih supstanci među našom najmlađom populacijom. Tu su i rezultati nacionalnog istraživanja Instituta za javno zdravlje sprovedenog 2004. na uzorku od 3964 učenika od petog razreda osnovne škole do četvrtog razreda srednje škole, koji su, takođe, pokazali i potvrdili stalan rast upotrebe droga među djecom i mladima. Tu su i rezultati brojnih istraživanja sprovedenih na manjim uzorcima, koji potvrđuju konstantan porast upotrebe psihoaktivnih supstanci među djecom i mladima.

Devijantna ponašanja među mladima, kojih smo svi svjedoci, su i sve češća krivična djela, primjeri nasilničkog ponašanja i pokušaji vršenja najtežih krivičnih djela.

U svijetlu ovih činjenica, smatramo da bi sa prevencijom trebalo početi znatno ranije, kako bi vaspitno-obrazovna ustanova bila u stanju da pruži adekvatan odgovor aktuelnom stanju i pomoć djetetu i porodici, što je njena osnovna uloga.

Da pohađanje predmeta Zdravi stilovi života, kao izbornog predmeta, ne postiže svoj cilj i namjenu pokazuju i podaci iz osnovnih škola. Statistika iz nekoliko podgoričkih osnovnih škola govori da zabrinjavajuće mali procenat učenika/ca bira i pohađa ovaj predmet. **U O.Š. Oktoih u Podgorici, u školskoj 2010/11 od ukupno 297 učenika/ca osmog i devetog razreda predmet Zdravi stilovi života je pohađalo 70 učenika/ca, dok je u školskoj 2011/2012 od ukupno 292 učenika/ce ovaj predmet je pohađalo 94 učenika/ce). Podaci iz nekih drugih podgoričkih škola su slični ovima, tj. u najboljem slučaju ih pohađa polovina učenika/ca (O.Š. Vlado Milić O.Š. Milorad Musa Burzan), dok u O.Š. Štampar Makarije samo 21 učenik/ca osmih razreda pohađaju ovaj predmet.**

Ovi podaci djeluju veoma zabrinjavajuće, jer pokazuju da veliki procenat djece u toku svog školovanja uopšte nije imao priliku da čuje ništa o ovoj problematici.

Nadamo se da ćete se složiti sa nama da je ulaganje u vaspitno-obrazovni sistem jedina investicija koja se višestruko isplati. Takođe, savremen nastavnik koji se usavršava u duhu koncepta cjeloživotnog učenja, je ključni faktor za razvoj moderne i kvalitetne pedagoške prakse.

Prevenција svih devijantnih ponašanja i izgradnja zdravih, kvalitetnih i obrazovanih generacija je osnova razvoja svakog demokratskog i civilizovanog društva. Imajući u vidu rezultate brojnih istraživanja u ovoj oblasti, dešavanja čiji smo svjedoci, predlažemo niz konkretnih mjera za uspostavljanje kvalitetnijeg i svrsishodnijeg odgovora na devijantna ponašanja i upotrebu psihoaktivnih supstanci među djecom i mladima:

Mjera 1: Uvrstiti nastavni predmet Zdravi stilovi života u obavezne predmete;

Mjera 2: Uvrstiti nastavni predmet Zdravi stilovi života u program za šesti, sedmi, osmi i deveti razred, kao obavezni predmet;

Mjera 3: Nastavnici koji predaju predmet Zdravi stilovi života moraju se kontinuirano obučavati i usavršavati, ili pri nekom studijskom programu na Filozofskom fakultetu uvesti specijalističke studije za nastavnike koji će predavati ovaj predmet; (Osim predmeta Zdravi stilovi života, ni jedan nastavni predmet ne predaju nastavnici koji su prošli nekoliko seminara)

Mjera 4: U saradnji sa relevantnim institucijama i organizacijama ponuditi djeci set projekata i aktivnosti kako bi aktivno bili uključeni u kreiranje tema koje su značajne za njihov rast i razvoj.

S poštovanjem,

Saša Mijović

Izvršni direktor NVO 4 Life